

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Besenyőd

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

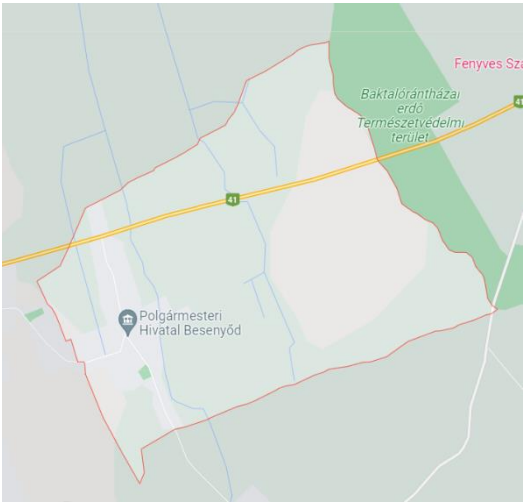
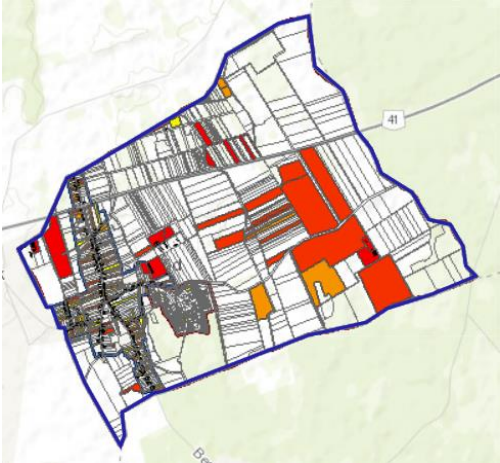
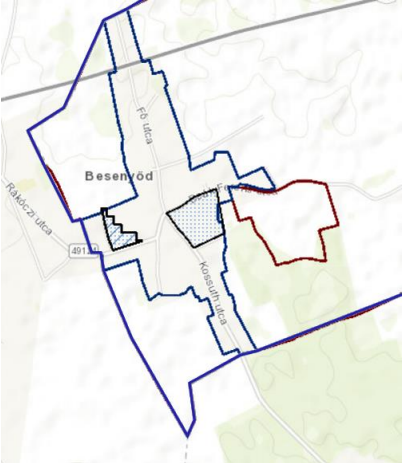
Besenyőd

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Baktalórántházai járás

Szervezet neve: Baptista Szeretetszolgálat

Dátum: 2022.05.10.

	<p>Terület: 945 nm Lakónépesség: 812 fő Jogállás: község Járás: Baktalórántházai Megye: Szabolcs-Szatmár-Bereg</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: <u>IGEN/NEM</u></p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: <u>IGEN/NEM</u></p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Besenyőd	
Megye	Szabolcs-Szatmár-Bereg	
Járás	Baktalóránthá	
Programba vonás köre	1	
Szervezet neve	Baptista Szeretetszolgálat	
Lakosságszám (2021)	733	
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	111%	
15 év alattiak aránya (2021)	17,9%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	100%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	14%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	106%	
Lakásszám (2011)	255	
Üres lakások száma (2011)	37	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	54	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	15	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	54	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	33	
Lakások száma (2019)	254	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	194	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	153	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	240	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	109	
WC nélküli lakások száma (2011)	82	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	0	
Egy szobára jutó lakó (2021)	1,2	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	626770 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	96%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	4350000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	10	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	5	

A település leírása

1.1 A település pozíciója (1-1,5 oldal)

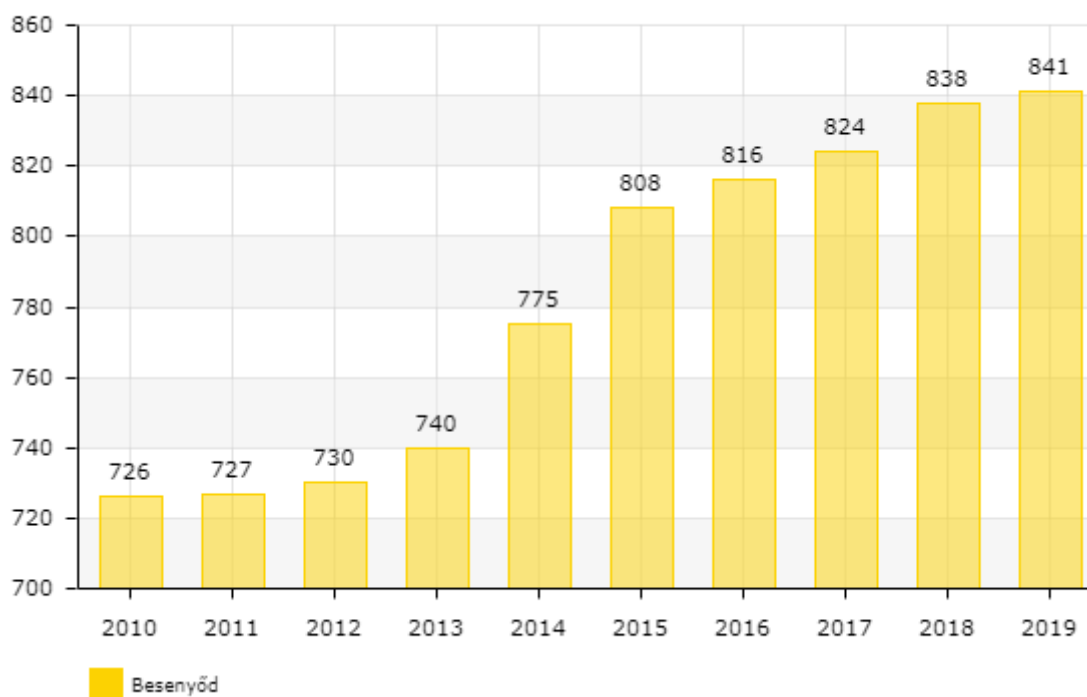
A fejezet tartalma

A település fekvése, távolsága a járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, illetve közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi gazdaság munkaerő felszívó képessége a célcsoport szempontjából. A településen elérhető szolgáltatások. A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

Besenyőd Szabolcs-Szatmár-Bereg megye közepén, közvetlenül a 41-es főút mentén terül el, területe 9 km². A 2016-os adatok szerint 766, 2019.01.01-jén pedig már 888 főt számláló település az ország egyik leghátrányosabb helyzetű járásának, a Baktalórántházai Járásnak tagja. A földrajzi elhelyezkedése jónak mondható. A 41 – es számú főút közelsége lehetővé teszi a lakók számára, hogy Vásárosnamény és Nyíregyháza irányába óránkénti tömegközlekedést vegyenek igénybe.

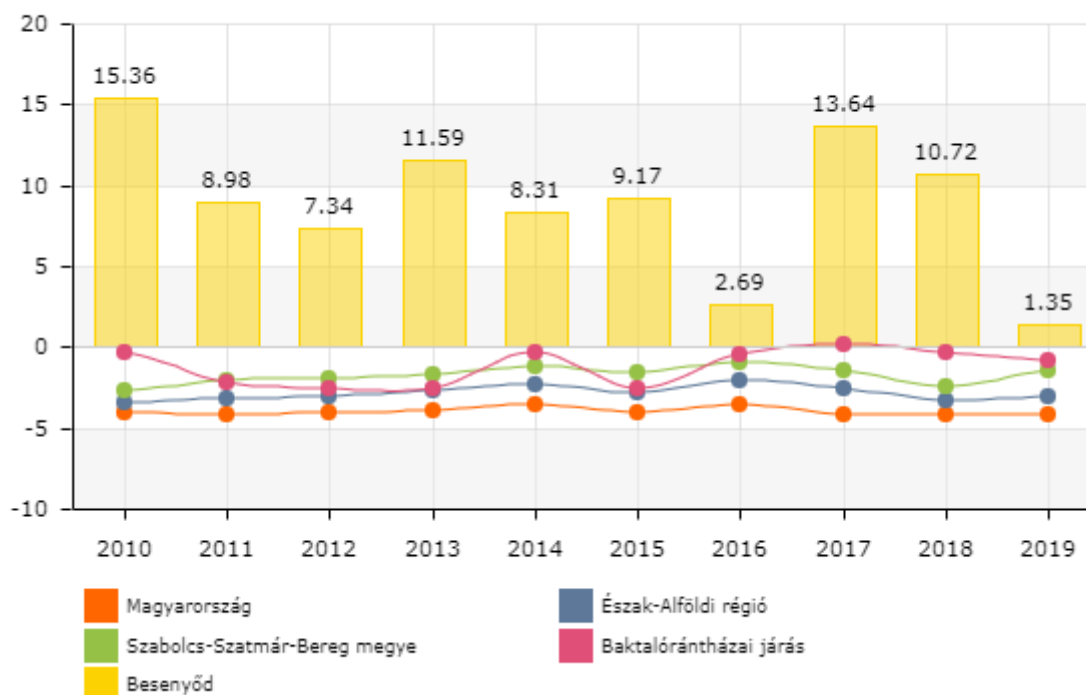
Állandó népesség változása 2010-2019

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

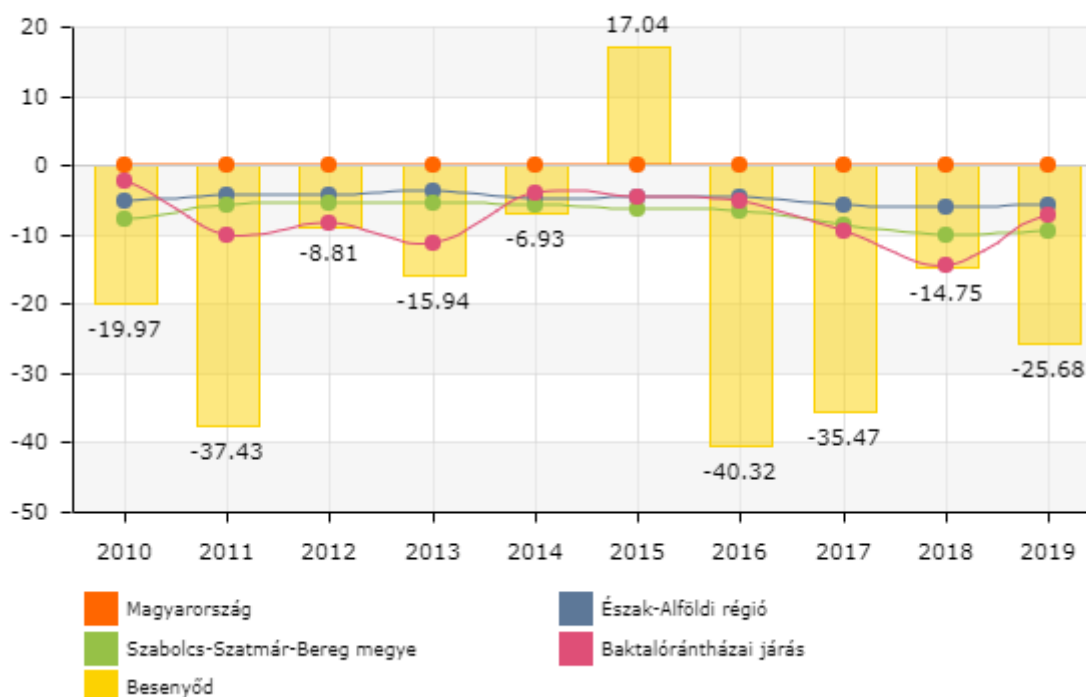
Természetes fogyás, szaporodás Besenyőd 2010-2019

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Vándorlási Egyenleg Besenyőd 2010-2019

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001		208	0,0%
2008	65	185	35,1%
2009	63	179	35,2%
2010	60	161	37,3%
2011	62	151	41,1%
2012	62	147	42,2%
2013	67	145	46,2%
2014	68	159	42,8%
2015	73	173	42,2%
2016	69	171	40,4%
2017			#ZÉRÓSZTÓ!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Besenyőd település lakossága 2022-ben 812 fő. A lakosság száma az elmúlt években ugrásszerűen megnövekedett, ami nagyrészt a településre betelepülő román és ukrán származású roma családoknak köszönhető. A településen élő 18 év alatti lakosság több mint fele halmozottan hátrányos helyzetű, a 18 év alattiak jelentős része a település szegregátumaiban él.

A KSH adatai szerint a település lakónépessége az elmúlt években változó tendenciát mutatott. 2015-ig fokozatos emelkedés, majd az ezt követő években fokozatos csökkenés figyelhető meg. A település jegyzője által közölt adatok alapján azonban 2019-ben ismét emelkedés, még hozzá meglehetősen nagymértékű emelkedés figyelhető meg, hiszen amíg a KSH adatai szerint 2017-ben 733-, addig 2019.01.01-jén már 888 fő lakott a településen.

A településen az élve születések száma évek óta meghaladja a halálozások számát, vagyis 15 éve természetes szaporodás figyelhető meg, ugyanakkor az elvándorlások és beköltözések aránya az elmúlt szintén 15 évben szinte kivétel nélkül negatív volt, tehát többen költöztek el a faluból, mint ahányan beköltöztek.

Az öregedési index 2006 óta nagyon enyhén változik, szinte stagnál, 100 0-14 év közötti fiatalra 2017-ben 60 fő 60 feletti ember jut. Az aktív korúak (18-59 év közöttiek) száma 2017-ben 519 fő, a 0-14 év közöttiek a teljes lakónépességen belül 20,96%-ot, a 65 év felettiak 11,52 %-ot tettek ki 2016-ban. 2019-ben a 18 év alattiak száma 214 fő, melyből 14 fő egy évnél fiatalabb, 43 fő az 1-3, 46 fő a 4-6, 79 fő a 7-13 és 32 fő a 14-17 éves korcsoportba tartozik.

A jegyző tájékoztatása szerint a településen 220 háztartás van, melyből 18 év alatti gyereket nevel 73 háztartás.

A gazdasági, szociális problémákat jól szemlélteti, hogy a 18 év alatti gyerekek közül 123 hátrányos helyzetű, 117 halmozottan hátrányos helyzetű. 123 gyermek részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. 100 gyerek lakik a település szegregátumainak egyikében, 20-an pedig jelenleg is állami gondoskodásban vannak. A veszélyeztetett gyermekek száma a településen 10 fő, és 2 főt vettek védelembe. A 2011-es népszámlálás során mindösszesen a lakók 2,84%-a vallotta magát cigány nemzetiségűnek, viszont a jegyző becslése szerint 2019-ben a romák száma a településen 160 fő, ami 18.01% arányt jelent. (Települési szociális diagnózis 2019.)

A településen közszolgáltatások közül működik óvoda, 25 fős engedélyezett gyermek létszámmal és 2 fő pedagógussal. A Besenyődi Általános Iskola a Leveleki Gárdonyi Géza Általános Iskola tagintézménye. Az intézményben 3 főállású pedagógus dolgozik. Az iskola 17 fő alsó tagozatos diákkal működik összevontan az 1-4 osztályban. Az iskola működését az önkormányzat segíti, ennek ellenére a besenyődi iskola a fennmaradásért küzd. A felső tagozatos diákok Levelek településre járnak át. A leveleki iskolába történő közlekedés tömegközlekedéssel oldható meg, szervezett iskolabuszos szállítás nem elérhető. A településen egy községi könyvtár működik és egy játszótér található.

Besenyődnek és a szomszédos Levelek településnek közös önkormányzati hivatala van. A hivatalban összesen 15 alkalmazott dolgozik, a képviselő testület 7 fős. A két település teljesen összeépült. Nemzetiségi önkormányzat a településen nem működik.

Az önkormányzati szociális ellátások pénzbeli és természetbeni formái nem túl szélesek, csak az adósságkezelési tanácsadás elérhető, valamint a foglalkoztatást helyettesítő támogatás. Előbbieket 2018-ban 10- és 15 háztartás, utóbbit pedig 25 háztartás vette igénybe.

Besenyődön dolgozik családsegítő szakember. A védőnő Levelek településről jár át. Pályázati támogatásból történő felújításnak köszönhetően már van Besenyődön is tanácsadásra és terhes gondozásra alkalmas helyiség, mégis ezeket a szolgáltatásokat csak Levelek településen tudják igénybe venni Besenyőd lakói. Felnőtt házi orvos Leveleken elérhető rendelési időben. Gyermekorvos a településen nem elérhető, de Leveleken igen.

A település ingatlan állományának az általános állapota, közművesítettsége különösen a szegregátumokban nem megfelelő. Ez jelenti azt is, hogy az ingatlanok állapota és higiéniés helyzete az azokban élő gyermekek számára nem teszi lehetővé az egészséges fejlődést.

A településen tapasztalható bűnözés nem kirívó, ugyanakkor az új pszichoaktív szerek Besenyődön is megjelentek.

A lakosok körében a regisztrált munkanélküliek aránya az elmúlt években csökkent, viszont a település jegyzőjének adatai alapján 2022-ben 115 fő (önkormányzatnál és szeretetszolgálatnál együtt) áll közfoglalkoztatási jogviszonyban, ami a település méretéhez képest magas arálynak mondható. Nincs jelentősebb helyi foglalkoztató a településen, viszont környező nagyobb településeken, Leveleken, Nyírbátorban, Baktalórántházán és Nyíregyházán lehet állandó munkahelyet találni. A nyírbátori és a nyíregyházi nagyobb gyárak munkás szállítását is biztosítanak többek között a besenyődi munkavállalóknak is.

A közfoglalkoztatásból tavasztól ősziig többen elmennek fizetés nélküli szabadságra, és inkább szezonális mezőgazdasági munkát vállalnak, mivel ez sokkal nagyobb jövedelmet biztosít számukra.

A település infrastrukturális és szolgáltatásokkal való ellátottsága

2013 után az európai uniós források bevonásával az épített környezet fejlesztése megindult Besenyődön, ugyanakkor a település infrastruktúrája hiányosnak mondható. Az áram, víz, villany ellátás település szinten kiépített, a szennyvízcsatorna hálózat azonban csak részben. Az utak menti járdák sok helyen hiányoznak, így a gyalogos forgalom nagy része a közutakon történik. A 41-es főút közelsége megfelelő közlekedési feltételeket teremt azok számára, akik rendelkeznek saját gépjárművel, viszont a tömegközlekedést használóknak nem egyszerű a közlekedés. Bár a megyeszékhely, Nyíregyháza viszonylag könnyen megközelíthető busszal, a szomszédos Nyírbátor (ahol számos munkalehetőség is van), vagy éppen a járás központja Baktalórántháza nem. Baktalórántházára a járási székhelyre, csak a 41-es főúton található autóbusszmegállóban megálló busszal tudnak eljutni, ami a település legtöbb részétől messze található.

A 220 besenyődi ingatlanból 119 ingatlanban élnek életvitelszerűen. 40 ingatlanban nincs vezetékes ivóvíz, és 65 ingatlanban feltöltőkártyás az áramszolgáltatás, 20 ingatlanban egyáltalán nincs áram.

A település magas árakkal dolgozó élelmiszer bolttal és egy postahivatallal rendelkezik, ezen túl a közétkeztetés keretében lehetőség van meleg étkeztetés igénybevételére, azonban egyéb kereskedelmi szolgáltatások a faluban nem találhatóak. A településen egy községi könyvtár működik, valamint egy játszótér biztosít teret a szórakozáshoz, sportoláshoz, ugyanakkor szervezett programokat, eseményeket viszonylag kevés esetben rendeznek a településen. Ezen a helyzeten változtatott a Baptista Szeretetszolgálat Jelenlét programja, amely a Jelenlét pontban szervez fejlesztő és szabadidős programokat a besenyődi

családoknak. Emellett számos olyan programot kezdeményeznek, amely során a besenyői felnőtteket, gyermekeket kirándulni, élményt szerezni viszik más településekre.

A szociális szolgáltatások egyikét sem a besenyői önkormányzat tartja fenn, hanem a környező települések. Az idősek ellátásáról gondoskodó házi segítségnyújtást, szociális étkeztetést és a család- és gyermekjóléti szolgálatot Levelek Önkormányzata által fenntartott Szociális Intézmény működteti.

A KSH adatai szerint a házi segítségnyújtást és a szociális étkeztést 26-26 fő vette igénybe 2017-ben. Az ellátottak száma az elmúlt évtizedben nagyjából stagnált. Lényegesen változékonyabb a család- és gyermekjóléti szolgálatok igénybe vevői körének alakulása, mely az elmúlt években – legalábbis 2015-ig – egyenetlenül hullámzó mértékben, de csökkent. 2013. és 2015 között jelentősen csökkent a forgalom, míg ugyanis 2013-ban az igénybe vevők száma 493 fő volt, addig 2015-ben már csak 189 (hozzá kell tenni, hogy ezekben az időkben a családsegítés és a gyermekjóléti szolgálat nem volt integrálva jogszabályi szinten, az idézett adatok csak a családsegítésre vonatkoznak).

Ófehértó Község Önkormányzata által fenntartott Gondozási Központ Besenyőd lakói számára a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást biztosít.

A Felzárkózó Települések programot a településen a Baptista Szeretetszolgálat indította el 2019-ben. Ezt a programot 2021-ben a **Fókuszban a gyermek projekt** szolgáltatásai bővítették ki a 0-3 éves gyermekek és családjaik esetében.

A Felzárkózó Település program keretében az alábbi szolgáltatások és programok működnek Besenyődön.:

- Tanoda jellegű szolgáltatás,
- Ösztöndíj program,
- Hobbi varróklub,
- Kézműves foglalkozás,
- Mozgáskotta, mozgásfejlesztés,
- Zeneovi,
- Ifi klub,
- Házipatika,
- Rotower – vertikális konténeres növénytermesztés
- Rekortán pályához köthető sportfoglalkozások (MLSZ kivitelezésében készült el)
- Szimfónia program (hangszeres zeneoktatás)
- Adományozás (Sulipakk, Tisztítószer csomag stb.)

- Krízis alap működtetése
- Közösségi és szabadidős programok (tábor, kirándulás)
- Felújítási segítségnyújtás a leromlott állapotú ingatlanok esetében.

2020-tól működik Besenyődön a Deák Ferenc utca 3. szám alatt a Baptista Szeretetszolgálat Jelenlét Pontja. A Felzárkózó Települések és a Fókuszban a gyermek programok keretében 4 munkatárssal számos felzárkóztató és fejlesztő tevékenységgel és szolgáltatással segítik a besenyődi, főként hátrányos helyzetű családokat.

2021-től a Fókuszban a gyermek program keretében a 0-3 éves korú gyermekeket nevelő családokkal 1 fő családmentor dolgozik. Fő feladata, hogy segítséget nyújtson a gyermekek nevelésével és gondozásával kapcsolatos kérdésekben, főként a szegregátumokban élő családok számára. A lakhatási körülmények javítása többek között a program célja, amelynek keretében a leromlott házak javításában is segítséget nyújtanak. A kisgyermeket nevelő családokat pl. ajtó, ablak cserével segítették. Tetőjavítás 3 családnál, kályha vásárlás 7 családnál zajlott a projekt keretében. A CSOK igénybevételében is segítettek 5 családot, ebből 2 család el is indította a házvásárlást, és Leveleken, a Besenyőd melletti településen vásároltak ingatlant.

2021-ben krízis alapból egy tűzkárt szenvedett ingatlanban a Jelenlét program és az önkormányzat támogatta az áram, visszakötését. Emellett festéssel és berendezési tárgyakkal is segítettek a bajba jutott családot.

A fejezet fő következtetései

Következtetések a település...

...térsgégi pozíciója tekintetében:

Térsgégi pozíciója:

1. rossz pozíció: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a térsgégi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő

2. közepes pozíció: helyben viszonylag elégségesek a szolgáltatások, illetve a közelben elérhetőek, a munkaerőpiac viszont nehezebben érhető el (ha van is munkahely a közelben, az nem kompatibilis a célcsoport munkavállalási képességeivel).

3. jobb pozíció: a munkaerőpiac viszonylag könnyen elérhető, vannak a közelben megfelelő munkahelyek, illetve jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a település és a szolgáltatások is elérhetőek

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

1. gettósodó település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya nő a településen belül, a nem roma háztartások nagy arányban elköltöznek a településről. A települése lakossága jellemzően stagnál vagy nő.

2. billegő település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya egyharmadnál magasabb de kevesebb mint a település lakosságának fele. A magasabb státuszú háztartások elköltöznek a településről. A település lakossága jellemzően enyhén csökken.

3. jobb státuszú, vegyes összetételű település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya alacsonyabb, a nem roma lakosság közül a fiatalok egy része elköltözik a településről. A település lakossága jellemzően csökken.

1.2 A település szerkezetének leírása (fél oldal)

A fejezet tartalma

A település központja és a szegregátumok állapota, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közművek rendelkezésre állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészben vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejleszthető részek. Szegregátumok száma és elhelyezkedése. Van-e a településen elég lakható ingatlan, van-e elég felújítható ingatlan a településen, hogyan alakultak a lakóingatlan adás-vételek az elmúlt években.

A településen összesen két településrész mutat szegregátum körülményeket. Ezek a településrészek azonban a településhez közvetlenül kapcsolódnak, attól nem különülnek el. Az egyik ilyen rész a Kossuth és Akácos utcák. Itt a falu jegyzőjének tájékoztatása szerint közel 261 ember él 61 házban. Összesen 49 18 év alatti lakik itt (3 egy évesnél fiatalabb, 7, 1-3 év közötti, 14 4-6 éves, 17 7-13 és 8 14-17 év közötti fiatal), míg az aktívkorúak száma 130, az idősek száma pedig 6 fő. A szegregátumban a vezetékes víz az utcában elérhető, valamint a 61 házból 40-be be is van kötve. 15 ház rendelkezik vezetékes gázzal, és 20 bekötött csatornával is. Ez utóbbi közmű a legfejletlenebb a telepen. Az áramszolgáltatás 50 házban elérhető. A telepről a tömegközlekedés elérhető, nagyjából 1 km-re található az autóbuzsmegálló.

A Leveleki és Csattói utcák határolta szegregátum szintén a település szerves része. Itt összesen 232-en laknak, 46 lakásban, házban. Összesen 9, 6 év alatti, 23 7-13 év közötti, 14 14-17 év közötti fiatal lakik itt. Az aktív korúak száma itt is a legnagyobb, összesen 158 18-64 év közötti él a szegregátumban. Az idősek száma 28 fő. A vezetékvesztés 41 házba van bevezetve, gáz csupán 6 házban található, csatorna 40 házban van. Az áramszolgáltatásba összesen 40 ház van bekötve. A tömegközlekedés 1 km-en belül elérhető. A Baptista Szeretetszolgálat kisbusz szolgáltatása több hátrányos helyzetű családnak tud segítséget nyújtani, mivel anyagi helyzetük, és mobilitási képességük nem teszi lehetővé a pl. a megyei kórházba való eljutásukat, főként a kismamák és kisgyermekes családok esetében.

A szegregátumban élő lakosok közül kb. 25 fő általában vándorol. A településről elköltöznek a környékre és távolabbra is, majd egy idő múlva visszaköltöznek. A költözés, a vándorlás a hátrányos helyzetűek esetében a megoldás egyik eszköze.

A szegregátumokat jellemző egymás közötti lakás csere-bere mióta van a Jelenlét program, azóta nem tetten érhető. Viszont a Jelenlét program munkatársai adósságkezelői és jogi segítséggel most teszik rendbe a zavaros tulajdonviszonyokat és hagyatéki ügyeket. A különböző lakhatási támogatásokat igénybe venni és a közmű adósságokat kezelni csak rendezett háttérrel rendelkező ingatlan esetében lehet konszolidálni. Pl. az előre fizetős árammérő bekötés esetén is.

Emellett a személyi okmányok hiányát és megújítását is segít a Jelenlét program rendezni, illetve külön figyelem járul az adósságkezelésre is. A felhalmozott adósságok, többek között a legális munkavállalást is akadályozzák.

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

1. az egész település szegregátum
2. a településen belül a szegregált részek a település nagyobb részét kiteszik,
- 3. településen belül a szegregált részek a település jelentősebb, de kevesebb mint felét teszik ki,**
4. településen belül csak kisebb szegregált részek vannak,
5. a szegregátum a fő településtesttől távolabb, elkülönült településrészként helyezkedik el,
6. nincs szegregált rész a településen

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések (fél oldal)

A fejezet tartalma

A településen történt lakhatással kapcsolatos fejlesztések, amelyeket az elmúlt 10-15 évben valósítottak meg, külön hangsúllyal a 2014-2021 uniós programozási időszak EFOP telepprogramjára, esetleg az előző időszak TÁMOP telepprogramjára. A megvalósított programok eredményei (új, felújított lakások, bérlakások elosztásának módszere: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással). A lakhatási körülmények javítását célzó szoft programokkal kapcsolatos vélemények feltárása is szükséges.

A települési önkormányzat által elért, a lakhatást, a település fejlesztését érintő pályázati források 2013-2020

Projekt címe	Projekt száma	Elyert összeg
Besenyőd község szegregátumaiban élő személyek komplex fejlesztése	EFOP-1.6.2-16-2017-00005	200 millió Ft
Besenyőd Község Szegregátumaiban élő személyek lakhatási feltételeinek fejlesztése.	EFOP-2.4.1-16-2017-00038	200 millió Ft
Magyar Falu Program: Eszközfejlesztés belterületi közterület karbantartásához 2020	MFP-KKE/2019 3020597286	13.637.780 Ft
Komplex humánszolgáltatás fejlesztés Besenyőd község szegregátumaiban	TÁMOP-5.3.6-11/1	149.986.675 Ft
Magyar Falu Program: Közösségi ház és könyvtár épületének részleges felújítása és korszerűsítése Besenyőd településen 2019	MFP-NHI/2019 3005254814	14.997.799 Ft
Magyar Falu Program: Temetői infrastruktúra fejlesztése 2020	MFP-FVT/2020 3113564926	29.999.940 Ft
Besenyőd Községben mezőgazdasági gyűjtőpont kialakítása	TOP-1.1.3-15-SB1	50,56 millió Ft

Besenyőd kivételes település abban a tekintetben, hogy a szegregátumban élő lakosainak komplex fejlesztése két uniós projekt által is megtörtént 8 éven belül.

Az első projektben (TÁMOP konstrukció) a szegregátum házainak felújítása zajlott, az ott élők bevonásával. Ehhez nyújtottak segítséget azok a felnőttképzési tanfolyamok, amelyen a hidegburkolást és a szobafestést tanulták meg a projektbe bevont besenyődi lakosok. A felújításhoz szükséges építőanyagot a projekt biztosította, és minden, a projektbe bevont háztulajdonos azt az ingatlant újította fel elsősorban, amelyben ő lakott. Ebben a projektben

udvari fa WC-k is készültek és azokba a háztartásokba kerültek, ahol nem volt korábban kinti árnyékszék. Ebben a projektben alakították ki a Csillagpontot és a Csillagházat is a településen.

A második komplex programban 8 bérlakás kialakítása történt meg Besenyődön. A kiválasztási folyamat végén a nyolc család be is költözött az elkészült bérlakásokba.

A fejezet fő következtetései

A fejezet célja, hogy feltárja a lakhatási szegénység enyhítését célzó fejlesztésekkel kapcsolatos tapasztalatokat elsősorban a település vezetés oldaláról, mivel ezek a tapasztalatok alapvetően meghatározhatják, hogy az önkormányzat hogyan áll hozzá a jövőbeli hasonló célú fejlesztésekhez. Fontos lehet rávilágítani arra, hogy a pozitív vagy negatív tapasztalatok mögött milyen okok állhattak.

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban (fél oldal)

A fejezet tartalma

Együttműködő, nem együttműködő, mennyire támogatja a településen belüli mobilizációt (szegregátumból kifelé, ha releváns) illetve a településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához fűződik-e valamilyen érdeke? (pl. gyerekszám csökkenése a helyi intézmények működése miatt kockázatos, településüzemeltetéshez kapcsolódó közmunka, egyéb függőségi rendszerek)

A település lakossága nem elutasító, és bizalmatlan az új lakhatási lehetőségekkel, a szociális bérlakásokkal kapcsolatban. A Felzárkózó Település munkatársa úgy érezte a településen, hogy több szociális bérlakásra lenne szükség Besenyődön. A szociális bérlakások megjelenése a községeen belüli mobilitást segítette elő többek között egy rossz állapotú házból, egy nagy családból tudott egy kisgyermekes család a bérlakásba költözni, csökkentve ezáltal az egészségtelen és veszélyes lakókörnyezetben élők számát.

A besenyődi szociális bérlakások működtetése már most jó mintaként szolgálhat más hasonló adottságokkal rendelkező településen is.

A település az épített környezetét tekintve teljesen összeépült a szomszéd nagyobb település Levelekkel. Számos szolgáltatás már csak ezen a településen érhető el a besenyődiek

számára. Ugyanakkor Besenyőd polgármestere szívósan küzd azért, hogy Besenyődön is elérhetőek legyenek bizonyos szolgáltatások, illetve, hogy az itt élő családok továbbra is maradjanak a településen. A szociális bérlakások kialakítása az erőfeszítéseinek az eredménye, ami ebben az esetben olyan lehetőséget tudott biztosítani a besenyődieknek, amit a nagyobb, dominánsabb szomszéd település, Levelek nem tud.

A fejezet fő következtetései

Következtetések az önkormányzat együttműködési készségét illetően:

1. a bérlakásfejlesztéseket az önkormányzat alapvetően elutasítja
2. a bérlakásfejlesztésekkel szemben erős fenntartásai vannak (mivel eredendően konfliktus forrást lát benne), de ha kontrolálhatja, hogy hol és kik számára valósul meg, illetve a település egésze számára is látja az előnyét, akkor esetleg érdekeltté tehető benne
3. **a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztés eszközét látja benne**

2 A lakosság helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idénymunkák, hetelés, stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett. Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora, perspektívák, mely szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások). Családok szociális helyzetük szerinti besorolása.

A faluba bejáró munkás járatokkal összesen 225 fő jár dolgozni, általában a közeli városok (Nyírbátor, Nyíregyháza) üzemeibe, több műszakba. Ez fajta munkavállalás nem mindenki számára menedzselhető azonban, sokan vannak, akik feladják a nyílt munkaerőpiacon vállalt munkájukat és inkább a faluban lévő közfoglalkoztatásban, vagy egyéb alkalmi munkák révén próbálnak megélhetéshez jutni. Az elsődleges munkaerőpiacon elérhető jövedelem kb. a duplája a közfoglalkoztatotti bérnek, ezért sokak véleménye az, hogy a több műszak és rendszeres ingázás miatti többlet terhek nem egyenlítődnek ki a magasabb legális fizetésben.

Az alkalmi (fekete) munka rendkívül elterjedt a településen, még a közmunkások is ezzel egészítik ki jövedelmüket. A leggyakoribbak az idény mezőgazdasági munkák, mint a dohányművelés, gyümölcszedés, vagy egyéb mezőgazdasági napszám.

A regisztrált álláskeresők száma 2021-ig csökkenő tendenciát mutat, majd 2022. első negyedévében ez a szám a duplájára nőtt. Ez a növekedés jellemzi a többi munkanélküliségi mutatót is (nem regisztrált álláskeresők, álláskeresési támogatásban részesülők száma).

A közfoglalkoztatottak száma 2019-től enyhén emelkedik újra, és a 110 fő körül van a számuk.

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma *										
Besenyőd Szabolcs- Szatmár-Bereg megye Baktalórántházai járás	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022 01 - 2. hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatá s támogatása	10	24	31	51	40	32	21	29	43	40
Országos közfoglalkoztatá si program támogatása	3	7	6	8	8	7	6	7	10	6
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	31	19	54	62	72	67	67	66	64	65
-- Mezőgazdaság	12	18	26	26	26	25	26	26	26	26
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatá s	-	-	16	17	16	14	13	15	15	14
-- Szociális jellegű program	19	1	11	20	30	29	28	25	23	25

-- Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-- Magas hozzáadott értékű program	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mindösszesen	43	50	90	121	120	106	93	102	116	111
Közfoglalkoztatási mutató	8,84%	10,10%	17,33%	22,20%	21,86%	19,65%	17,39%	18,74%	21,64%	20,55%
Ellátásban nem részesülő álláskereső száma zárónapon	44	49	43	30	27	24	32	30	23	49
Álláskeresői ellátásban részesülő álláskereső száma zárónapon	5	5	5	5	6	9	14	11	9	14
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskereső száma zárónapon	90	75	65	37	33	33	36	23	17	37
Regisztrált álláskereső száma zárónapon	139	130	114	73	66	65	82	64	49	100
-- Ebből tartós álláskereső	77	65	49	23	18	19	24	19	7	25
Nyilvántartott álláskereső relatív mutatója	28,65%	26,07%	21,90%	13,28%	12,13%	12,10%	15,25%	11,79%	9,01%	18,59%
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma	486	498	519	546	547	538	537	542	538	538
	1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%	10%
	11%	12%	13%	14%	15%	16%	17%	18%	19%	20%+

<http://kozfoglalkoztatás.bm.hu/>

Közfoglalkoztatottak átlagos létszám adatai (fő);

<http://kozfoglalkoztatás.bm.hu/>

Főként a szegregátumokban több hátrányos helyzetű család él, ahol a problémák hasonlóak és súlyosak. Ezeknek a családoknak a házaiban a bútorzat hiányos, ingerszegény, és leromlott állapotú a környezet az itt élő gyermekek számára. Sok esetben szükség lenne tisztasági festésre, padlóburkolásra és nyílászáró cserére. A téli fűtésük nehezen megoldott a nem megfelelő fűtőtest és tüzelő hiányában. A lakóházak és a közvetlen környezetük szemetes, elhanyagolt, a kertek gondozatlanok. A településen dolgozó szakemberek a családok legnagyobb problémájaként a mélyszegénységet, a rossz lakáskörülményeket, az aluliskolázottságot és helyi munkalehetőségek hiányát jelölték meg, valamint ennek részben kiváltó okát, részben az következményét, az alkoholproblémákat. Már a gyermekek között is megfigyelhető az alkohol fogyasztás, és a dohányzás, valamint néhány esetben az egyéb drogok is megjelentek.

Ezek a családok nem tudják betölteni hagyományos szerepüket, sem az érzelmi támogatás, sem a felnőtt létben szükséges minták adása terén.

A fejezet következtetései

Családtípus	Családok száma
<u>Teljes nyomorban élő családok</u> : hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	35
<u>Minimális önfenntartó képességgel rendelkező családok</u> : megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszthető a család munkaerőpiaci részvétele.	115
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok</u> : viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	90

3 A lakásállomány helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban. Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlet, uzsora bérlet, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése. Lakásúrsági viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése). Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház, telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e).

Lakásviszonyok jellemzői a 2011-es népszámlálási adatok alapján	KSH adatok
Lakásszám (2011)	446
Üres lakások száma (2011)	30
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	172
Lakásszám a szegregátumban (2011)	64
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	172
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	106

Lakások száma (2019)	442
WC nélküli lakások száma (2019)	80
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	38
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	3900000 Ft
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	19

Az épületek állapotát tekintve elmondható, hogy sok esetben a járási átlagnál rosszabb házak voltak Besenyődön, amin azonban sokat javított a FETE Jelenlét programjának lakhatási tevékenysége, pl. a lakhatási életveszélyes körülmények kezelése eredményeképpen.

A lakásállomány 40%-a komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakás (ami az országos átlag négyszerese, és a járásban is magasnak számít), de ezen a településen a legalacsonyabb a járásban a közműves ivóvíz hálózatba (74,51%) és csatornahálózatba bekapcsolt (58,43%) lakások aránya, míg az országos átlag e két utóbbi esetben 95,16 és 80,62%.

A jegyző tájékoztatása szerint a lakásállomány 5%-a életveszélyes, 20%-a pedig az egészségre káros körülményeket jelent. A félkomfortos lakások aránya 30%, míg komfort nélküli a lakásoké 20%. Mindez azt is jelenti, hogy a lakásállomány közel fele nem-, vagy csak igen korlátozottan alkalmas a lakhatási funkció betöltésére.

A besenyődi ingatlanárak is emelkedtek az elmúlt években. Ez az országos tendenciának is köszönhető, illetve a helyi fejlesztéseket szolgáló projekteknek, amelyek a szolgáltatásaikhoz ingatlanokat kerestek majd vásároltak a településen pl. a Csillagpont, Csillagház, vagy a Jelenlét program Jelenlét pontja. Besenyődön általában 2-3 ház eladó, de ezeket viszonylag rövid idő alatt megvásárolják, melynek elsődleges oka, a község jó földrajzi elhelyezkedése, és a településen az elmúlt években végrehajtott fejlesztések.

2021-ben, a szegregált élethelyzetet javító pályázati támogatás eredményeképpen a 8 szociális bérlakás átadása javított a fent bemutatott települési lakáshelyzeten. A szociális bérlakás rendszer már több hónapja jól működik. A lakók rendszeresen fizetik a lakbért, amit nm-ben állapítanak meg. Ezek alapján 25.000.ft a legmagasabb havi lakbér.

A szociális bérlakás programban résztvevő családoknak a Jelenlét program kiskert programjába is be kell kapcsolódniuk, a ház környékét rendben kell tartani, és a ház állagát meg kell óvni. Külön figyelem irányul arra, hogy az óvodás és az iskolás korú gyermekek indokolatlanul ne hiányozzanak az oktatási intézményekből.

A Jelenlét program több tevékenységébe is bevonták a bérlakásban élőket: Ilyen tevékenység pl. a varróklub, amelyben lakástextiliákat varrtak. Emellett az eszközkölcsönző program keretében kerti eszközöket kölcsönözhetnek, valamint a bérlakásban élők tavaszi tisztítószer adománycsomagot is kaptak.

Ezenkívül támogatták őket bútor adománnyal is, kiegészítendő a házak berendezését. A szociális bérlakásban élő családok gyermekei is kaptak adományt, sulipakkot, társasjátékokat. illetve többen igénybe veszik a Jelenlét pontban a tanoda jellegű szolgáltatást is. A szülők rendszeres résztvevői a szülőklubnak.

A Felzárkózó Település program 2019-től a településen kb 60-65 ingatlan esetében segített valamilyen felújításban, a következő beavatkozásokkal: kerti wc építése, külső nyílászáró csere, kerítés felújítás, külső vakolat, tűzfal felújítás, kéményfelújítás, ereszcatorna pótlás, fürdőszoba felújításban segítség nyújtás.

A Jelenlét program ereszcatorna pályázata Besenyődön 2021 –ben 3 ingatlannál nyújtott támogatást a Baptista Szeretetszolgálat (1 új csatorna felszerelés és 2 felújítás zajlott.)

Egy ingatlan esetében nagyobb fürdőszoba felújításban (csemperagasztó, kád, csempe adomány) nyújtott támogatást a helyi Jelenlét program. Fontos megemlíteni, hogy ebben az esetben is a házban lakók végezték el a felújító és a beszerelő munkákat.

A lakhatással kapcsolatos egyéb adományok 2021-ben összesen 85 családot érintettek (berendezési tárgyak, eszközök, bútorok).

2021-ben 22 ház festésében anyag és eszköz költséggel segített a Jelenlét program, a munkát itt is a lakók végezték el. Ablak javítás 3 alkalommal történt és 11 bejárati ajtó cserében segített a Jelenlét program.

Kisebb javításokat (beázás, falazás, rágcsáló kár), amelyek szakembert igényeltek, saját szakembert biztosított a Jelenlét program.

A Jelenlét program rágcsálóirtás programja folyamatos, 36 ingatlant érint jelenleg. Az otthon melege programba 18 ingatlan vonódott be. Kályha, kandalló, sparhelt, olajradiátor bérbeadása és adományozása zajlott ebben a programelemben.

2021-22-ben az önkormányzatnak és a Jelenlét programnak is volt tűzifa programja. A besenyődi önkormányzat és a jelenlét program mindig egyeztet a tűzifaosztás kapcsán, hogy ne legyenek párhuzamosságok, illetve, hogy minél több családot tudjanak elérni. Az önkormányzat karácsony előtt osztja a tüzelőt, míg a Jelenlét program inkább a tél végén és a krízisesetekben ad több családnak tüzfát

A fejezet célja, fő következtetései

Lakástípusok (a lakott lakások tekintetében):	Lakások száma
életveszélyes házak	5
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	12
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetők (kb. 10 év),	90
jobb állapotú házak, amiket érdemes modernizálni	133

4 A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái (1 oldal)

A fejezet tartalma

Legfőbb lakhatási problémák és azok statisztikai adatok és becslések alapján való nagyságrendjének összegzése a szegregációt, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közműszolgáltatásokról kikapcsolt lakások), a lakásállomány javítását, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét, az eladósodottság problémáit is érintve.

Besenyődön a szegregált település részeken élő családok többsége leromlott állapotú házakban él, amelyek felújításra, korszerűsítésre szorulnak. Ezekben a problémákban a helyi Jelenlét program célzott támogatásokkal, beavatkozásokkal igyekszik segíteni, pl. nyílászáró csererével, ereszcsonna javítással. A házak berendezése is szegényes, hiányos, amin szintén a helyi Jelenlét program tud adományozással javítani. A szegregátumban élő családok iskolai képzettsége és munkaerőpiacii kompetenciái alacsonyok, így sokuknak csak a közfoglalkoztatás és az idénymunka biztosít jövedelmet a különböző családi és szociális ellátásokon túl. A településen jelen van az alkoholizmus, és a droghasználat is.

A település vezetője forrásbevonás tekintetében erős hatékonysággal dolgozik, ugyanakkor a helyben elérhető szolgáltatások csökkenését nem tudja megállítani a szomszédos nagyobb település Levelek erőfölényes helyzete miatt. Emiatt pl. az önálló besenyődi általános iskolai oktatásnak már csak néhány éve lehet hátra, mivel a besenyődiek többsége a leveleki

általános iskolába hordja át a gyermekét, illetve a leveleki szolgáltatásokat veszi igénybe. Ezt a helyzetet azonban formálta a Felzárkózó Települések Jelenlét programjának megjelenése, amelyet Besenyődön a Baptista Szeretetszolgálat működtet 2019-től. Ez a program élvezi a helyi településvezetés támogatását, és az együttműködésük eredményeképpen sikeresnek mondható a besenyődi családok hátrányainak csökkentése.

A szegregátumban élő lakosok közül kb. 25 fő általában vándorol. A településről elköltöznek a környékre és távolabbra is, majd egy idő múlva visszaköltöznek. A költözés, a vándorlás a hátrányos helyzetűek esetében a megoldás egyik eszköze.

A szegregátumokat jellemző egymás közötti lakás csere-bere mióta van a Jelenlét program, azóta nem tetten érhető. A Jelenlét program munkatársai adósságkezelői és jogi segítséggel teszik rendbe a felmalmozott adósságokat, a zavaros tulajdonviszonyokat és hagyatéki ügyeket, valamint segítenek pótolni a hiányzó személyi okmányokat. Ezeknek a problémáknak a kezelése elősegíti a legális munkavállalást, valamint a különböző lakhatástámogatási lehetőségek elérését.

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

Családtípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális öfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
Lakástípusok					
azonnali életveszélyt jelentő lakás	5	0	0	5	5
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni	10	2	0	12	12
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még	15	45	30	90	90

egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)					
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni	5	68	60	133	133
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen	35	115	90	240	240
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen	35	115	90	240	240

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és prioritizálási szintek leírása (2 oldal)

A fejezet a feltárt problémák mentén megfogalmazza a lakhatási szegénységet enyhítő beavatkozások körét és a szükségletek alapján mutató nagyságrendjét függetlenül attól, hogy jelenleg melyik beavatkozáshoz milyen szintű forrás áll rendelkezésre. A beavatkozások tehát diagnózis alapúak és nem csak az RRF által lehetővé tett intézkedésekre koncentrálnak, hanem mindazokra, amelyek a helyi szükségletfeltárás alapján elengedhetetlennek mutatkoznak a lakhatási problémák csökkentése érdekében. A beavatkozások kialakításánál érvényesíteni kell a beavatkozások egymásra épülésének szemléletét, tehát meg kell fogalmazni azokat a szoft programokat is, melyek a megalapozzák a lakhatás fizikai körülményeit javító beruházásokat.

Besenyődön 2021-ben 8 szociális bérlakás adtak át, és a kiválasztott családok be is költöztek. A helyi visszajelzések alapján a lakosok nyitottan és bizalommal fogadták a kezdeményezést, és a helyi Jelenlét program vezetője szerint több hasonló szociális bérlakás kialakítására is lenne igény. A bérlakásba történő költözés előtt és során, a családokat mentorok támogatták, illetve a projektet megvalósító helyi önkormányzat a családok mentorálásába bevonta a helyi Jelenlét programot is. A Jelenlét program Jelenlét pontja, azaz közösségi tere a szociális bérlakások szomszédságában található, így a különböző programok és szolgáltatások elérése nem okoz gondot a családoknak. Így részt tudnak venni a varróklubon, ahol lakástextíliákat varrtak, vagy a szülőklubon, illetve a gyerekek a tanoda jellegű szolgáltatáson. Az önkormányzat ugyanis külön hangsúlyozta, hogy a szociális bérlakásba beköltözött családok gyermekeinek óvodai és iskolai hiányzását a lehető legkisebbre szeretné csökkenteni. A családokat emellett bevonták a kiskert programba, amelynek a legfőbb célja, hogy a házak környezetét is hasznosítsák, illetve, hogy a családok önfenntartó képességét növeljék.

A Jelenlét programban a Jelenlét ponton 2022-ben elindul egy ún. Rotower vertikális növénytermesztési program, ami néhány besenyődi lakosnak munkalehetőséget is biztosít majd helyben.

A besenyődi szociális bérlakás program egyelőre pozitív tapasztalatait látva, a településen további szociális bérlakások kialakítása, építése lehet indokolt. A hátrányos helyzetű családok lakhatási problémáinak enyhítése azonban nem csak infrastrukturális feladat. Besenyődön is az segíti az akadály megugrását, hogy a Jelenlét program is fontos prioritásnak tartja a bérlakásba költözött családok támogatását, kísérését. Ráadásul az önkormányzattal is egyeztetve olyan programokat indítanak a Jelenlét ponton, ami szoros összefüggésben van a családok önfenntartó lakhatási képességeinek megerősítésében.

A besenyődi Jelenlét program tevékenységének másik tanulsága, hogy a nem bérlakásban élők adósságkezelési és egyéb jogi ügyeit, hiányosságait folyamatosan kezelni kell, hogy azok az egyéb lehetőségek, amelyek rendelkezésre állnak pl. falusi CSOK, elérhetőek is legyenek a helyiek számára.

A házak állagmegóvása, a berendezés feljavítása pedig azoknak a családoknak javítja a lakhatási helyzetét, akik még nem alkalmasak, képesek a szociális bérlakásba költözésre. A lakhatási terv egyik eleme ezért a folyamatos javítási és állagmegóvási tevékenység, amely tevékenységbe a házban élők bevonása is szükséges feltétel. Különösen amiatt is, hogy a helyi két komplextelep projektben szakmatanulás (hidegburkoló, kőműves) is megvalósult. A megszerzett, de nem gyakorolt tudást külső szakemberek mentorálásával lenne érdemes újjáéleszteni.

A saját ingatlan állagmegóvása során a szakmaismeret megújítása elvezethet a nyílt munkaerőpiacon történő munkavállaláshoz, ami a jövedelem növekedését jelentheti. A magasabb jövedelem pedig akár szociális bérlakásba költözéshez, de akár egy magasabb komfortfokozatú saját ingatlan eléréséhez is vezethet.

4.3 Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve (3-4 oldal)

Ez a fejezet már „csak” a bérlakásprogramra fókuszál és annak nagyságrendjének, céljainak és célcsoportjainak, illetve javasolt megoldási modelljének konkretizálását szolgálja. A fejlesztések nagyságrendjét a feltárt szükségletekből kiindulva kell meghatározni. A szükséglet alapján meghatározott fejlesztések nagyságrendjét a Kézikönyvben meghatározott szempontok szerint lehet korrigálni.

A lakhatási beavatkozási terv főbb lépései Besenyődön:

- A hátrányos helyzetű családok adósság és jogi problémáinak kezelése.
- A besenyődi ingatlanok tulajdonviszonyainak rendezése.
- A besenyődi hátrányos helyzetű lakosok korábban megszerzett építőipari szaktudásának megújítása, és hasznosítása.
- A munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése, az alacsony jövedelmű, főként közfoglalkoztatásban dolgozó munkavállalók legális és nyílt munkaerőpiacra történő kivezetése.

- A besenyődi szegregátumban lévő ingatlanok állagának felmérése.
- Az egyéni tulajdonban lévő leromlott ingatlanokon állagjavítási munkálatok elvégzése, a tulajdonosok tevőleges bevonásával.
- A folyamatos karbantartási munkálatok elvégzése a tulajdonosok által az érintett ingatlanok esetében.
- A lakhatási beavatkozással érintett családok mentorálása, szociális munkával történő támogatása.
- Az igények és a lehetőségek alapján további szociális bérlakások kialakítása, a besenyődi bérlakás program bővítése.
- A besenyődi szociális bérlakás program bérlői szabályrendszerének folyamatos gondozása, aktualizálása.
- A bérlakás programba bevont családok mentorálása, a helyi Jelenlét program szolgáltatásaiba és programjaiba történő bevonása.
- A szociális bérlakás programba bevont családok közösségfejlesztése, a szomszédsági együttműködések kialakítása.

A más településre történő önkéntes költözés lehetőségét nem zárták ki az interjú alanyok, mivel Besenyődön jellemző, hogy néhány család időszakosan elköltözik, majd visszatér a településre. Azonban a családok ezzel kapcsolatos motivációját, és az esetleges mértékét csak nagyvonalakban és bizonytalanul tudták megbecsülni.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)	2	1	2	5
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)	1	1	1	3
Túlzsúfolt lakásból szétköltöző család költözik be	0	1	0	1

Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást	0	1	0	1
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást	1	1	0	2
Összesen	2	4	1	7

4.4 Opcionális kiegészítő fejezet

Amennyiben a beavatkozási terv megvalósításában fontos további szervezeti együttműködés, vagy olyan, kifejezetten a településre jellemző kockázatok társulnak hozzá, amelyeket a fenti tematikus fejezetekben nem lehetett körbejárni azt ebben a kiegészítő fejezetben lehet megtenni.

Felhasznált irodalom:

Baptista Szeretetszolgálat: Települési szociális diagnózis - Besenyőd